

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 28.6.2000
KOM (2000) 379 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Social- og arbejdsmarkedspolitisk dagsorden

FORORD

De europæiske social- og arbejdsmarkedspolitikker har spillet en central rolle i skabelsen af Europas økonomiske styrke gennem udviklingen af en enestående samfundsmodel. Den har vist sig at være både fleksibel og dynamisk, når man har skullet forholde sig til hurtige ændringer i økonomien og samfundet i Europa i de sidste årtier.

På Det Europæiske Råds møde i Lissabon udpegede man en række nye udfordringer, som man er nødt til at tage op, for at Europa kan blive "den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed".

Denne social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden udgør en del af den integrerede europæiske tilgangsvinkel til at opnå de fornyelser på det økonomiske samt social- og arbejdsmarkedspolitiske område, som blev beskrevet i Lissabon. Hensigten med den er specifikt at sikre et positivt og dynamisk samspil mellem den økonomiske politik, beskæftigelsespolitikken og social- og arbejdsmarkedspolitikken samt at skabe en politisk enighed, hvorunder alle de vigtigste aktører mobiliseres for sammen at arbejde hen mod det nye strategiske mål.

Det er et centralt punkt på dagsordenen at modernisere den europæiske samfundsmodel og at omsætte de politiske forpligtelser, man indgik i Lissabon, til konkrete aktiviteter.

En lang række aktiviteter beskrives i dagsordenen:

- Nogle af dem har til formål at udnytte Europas beskæftigelsespotentiale fuldt ud ved at skabe flere og bedre job, at foregribe og håndtere ændringerne, at tilpasse sig det ny arbejdsvilkår, at udnytte den videnbaserede økonomi samt at fremme mobilitet.
- Andre aktiviteter drejer sig om at modernisere og forbedre den sociale beskyttelse, at fremme social integration, at styrke ligestilling mellem kønnene og de grundlæggende rettigheder samt at bekæmpe forskelsbehandling.
- Der findes også initiativer, hvis mål er at forberede udvidelsen af EU og fremme internationalt samarbejde samt at sørge for, at den sociale dialog bidrager til, at man kan møde de forskellige udfordringer.

Ikke alle aktiviteterne er nye, og de, som er en fortsættelse af eksisterende aktiviteter, er blevet ændret i overensstemmelse med de politiske retningslinjer, som blev udstukket i Lissabon. Det er en nyskabelse, at den åbne koordineringsmetode, som hidtil kun er blevet anvendt på beskæftigelsesområdet, nu også kan anvendes i forbindelse med andre social- og arbejdsmarkedspolitikker. Det vil sikre en mere kvalitativ, og hvor det er relevant, kvantitativ opfølgning på de vedtagne mål og målsætninger.

Dagsordenen giver vigtige input til den sammenfattende årsrapport, som man anmodede om på Det Europæiske Råds møde i Lissabon.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	DEN POLITISKE BAGGRUND	5
1.1	Indledning.....	5
1.2	Hvordan opnås det nye strategiske mål.....	5
1.3	Forberedelse af fremtiden med udgangspunkt i erfaringerne fra fortiden	8
2.	DE FREMTIDIGE UDFORDRINGER OG MULIGHEDER.....	9
2.1	Beskæftigelsen.....	9
2.2	Den videnbaserede økonomi	11
2.3	De sociale og arbejdsmarkedsmæssige forhold.....	12
2.4	Udvidelsen af EU.....	13
2.5	Internationalisering	14
3.	METODEN	14
3.1	Fremme af kvaliteten	14
3.2	Aktører	15
3.3	Midler.....	15
4.	MÅLSÆTNINGER OG AKTIVITETER	16
4.1	FULD BESKÆFTIGELSE OG KVALITET I ARBEJDET	16
4.1.1	Mod flere og bedre arbejdspladser	16
4.1.2	Forberedelse på og håndtering af ændringerne samt tilpasning til det nye arbejdsmiljø.....	18
4.1.3	Udnyttelse af den videnbaserede økonomis muligheder	20
4.1.4	Fremme af mobiliteten.....	20
4.2	KVALITET I SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSPOLITIKKEN	21

4.2.1	Modernisering og forbedring af den sociale beskyttelse	21
4.2.2	Fremme af den sociale integration	22
4.2.3	Fremme af ligestilling mellem kønnene	23
4.2.4	Styrkelse af de grundlæggende rettigheder og bekæmpelse af diskrimination	24
4.3	FREMME AF KVALITETEN I ARBEJDSMARKEDSRELATIONERNE	25
4.3.1	Målsætning	25
4.3.2	Aktiviteter	25
4.4	FORBEREDELSE AF EU'S UDVIDELSE.....	26
4.4.1	Målsætning	26
4.4.2	Aktiviteter	26
4.5	FREMME AF INTERNATIONALT SAMARBEJDE.....	26
4.5.1	Målsætning	26
4.5.2	Aktiviteter	26
5.	OPFØLGNING OG OVERVÅGNING.....	27
6.	KONKLUSION	27

1. DEN POLITISKE BAGGRUND

1.1 Indledning

I februar sidste år præsenterede Kommissionen Europa-Parlamentet for et femårigt handlingsprogram for 2000-2005, som har til formål at "udforme et nyt Europa". En ny dagsorden for økonomien og beskæftigelsen er en vigtig del heraf, som er baseret på begreberne fuld beskæftigelse, en dynamisk økonomi samt større social samhørighed og retfærdighed. Baggrunden for dette mål blev formuleret under forberedelsen af Det Europæiske Råds møde i Lissabon, som førte til politisk enighed på højeste plan om at arbejde på grundlag af en langsigtet dagsorden.

Mere konkret forpligtede de europæiske regeringer sig til at arbejde mod et **nyt strategisk mål** i det næste årti: at "opnå den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, en økonomi, der kan skabe en holdbar økonomisk vækst med flere og bedre job og større social samhørighed". For at nå målet kræves der en strategi, der er rettet mod at modernisere den europæiske samfundsmodel, at investere i mennesker og bekæmpe social udelukkelse. I den sammenhæng refererede man i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møder i Lissabon og Feira til en meddelelse fra Kommissionen om en ny europæisk social- og arbejdsmarkedspolitisk dagsorden. Den vil være et input på Det Europæiske Råds møde i Nice i december 2000.

Udarbejdelsen af dagsordenen har været genstand for omfattende høringer af og dialog med de forskellige berørte parter, herunder arbejdsmarkedets parter, NGO'er og rådgivende udvalg.

1.2 Hvordan opnås det nye strategiske mål

Formålet med den ny dagsorden er at tilvejebringe en omfattende og sammenhængende tilgangsvinkel for EU, når man skal møde de nye social- og arbejdsmarkedspolitiske udfordringer, som opstår på grund af de gennemgribende forandringer af økonomien og samfundet i Europa. Det er i særlig grad tilfældet for de forandringer, der er resultat af den ny videnbaserede økonomi, som påvirker arbejdslivet og dagligdagen for alle, som bor i Europa. Udfordringerne giver også enorme muligheder. Dagsordenen er en del af EU's integrerede tilgangsvinkel til økonomisk og samfundsmæssig fornyelse. Den bygger videre på Kommissionens bidrag til topmødet i Lissabon, og man forsøger med den at udnytte alle fordelene ved forandringerne og tackle ulemperne.

På topmødet i Lissabon understregede man den altafgørende forbindelse mellem Europas økonomiske styrke og samfundsmodellen. Man behandlede også EU's svagheder. Af stor betydning var det, at man vedtog rammerne for Europas økonomiske og social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden i det næste årti. For at virkeliggøre det er en af grundideerne bag den ny social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden at styrke **social- og arbejdsmarkedspolitikens rolle som produktiv faktor**.

I de fleste tilfælde udgør samfundets udgifter på sundheds- og uddannelsesområdet en investering i menneskelige ressourcer med en positiv økonomisk effekt. Som følge heraf kan der være en positiv sammenhæng mellem omfanget af sådanne udgifter og produktivitetniveauet i de pågældende lande. Sociale overførsler i form af pensioner og socialhjælp bidrager ikke kun til at balancere og omfordele indkomsten over den enkelte

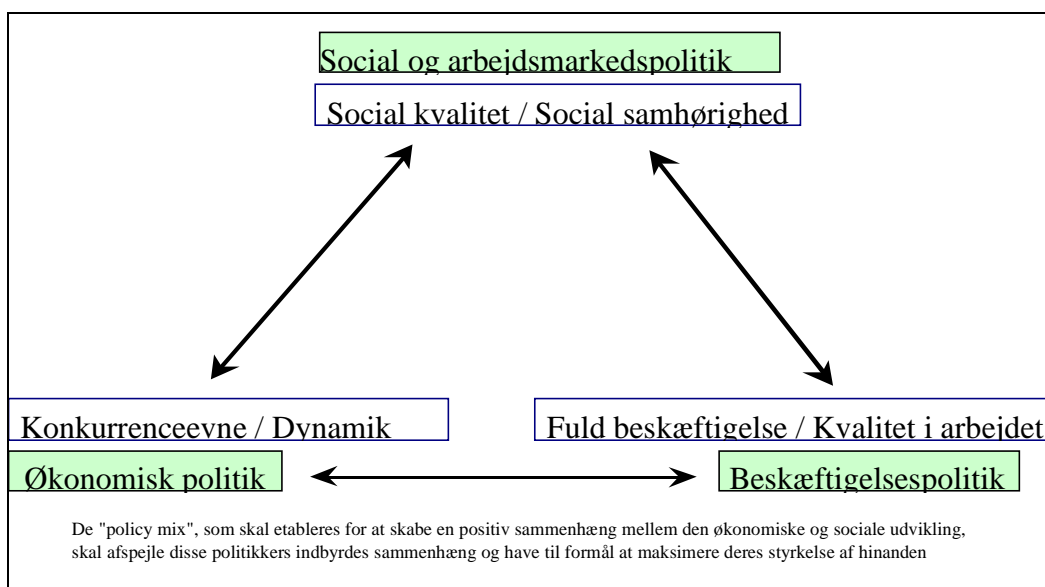
levetid og mellem socialgrupper, men bidrager også til kvalitet i beskæftigelsen med de deraf følgende økonomiske fordele.

Det er derfor ikke overraskende, at man kan konstatere, at samfundsudgifterne på førnævnte områder er ens i en lang række udviklede økonomier - f.eks. 24 % af BNP i USA, 26 % i Danmark, 27 % i Det Forenede Kongerige. De største forskelle mellem USA og EU kommer ikke til udtryk i udgifternes omfang som en andel af BNP, men i finansieringsformen. De fleste systemer i EU finansieres hovedsageligt ved hjælp af skatten, mens en stor del af de amerikanske udgifter finansieres via indkomsterne efter skat; dette har betydning for, hvordan man behandler uligheder.

Europa med sine veludviklede social- og arbejdsmarkedspolitikker har klaret sig godt, og klarer sig fortsat godt i konkurrencen med resten af verden - både med højteknologiske lande og lande med lave lønninger.

Tidligere har EU gennem social- og arbejdsmarkedspolitikken været i stand til at håndtere de sanfunds-mæssige forandringer samtidig med, at man har minimeret de negative sociale konsekvenser. I fremtiden vil det være af afgørende betydning at fastholde de europæiske samfundsværdier solidaritet og retfærdighed samtidig med, at man forbedrer de økonomiske resultater. Det er veldokumenteret, at den amerikanske økonomi de senere år har klaret sig bedre end EU's med hensyn til økonomisk vækst, hvilket især skyldes den generelt langsommere indførelse af ny teknologi i EU. Den lange række af forpligtelser, man vedtog i Lissabon, giver det politiske grundlag for en omfattende strategi bestående af økonomiske samt social- og arbejdsmarkedspolitikker, som styrker hinanden indbyrdes.

Med dagsordenen ønsker man at sikre et positivt og dynamisk samspil mellem den økonomiske politik, beskæftigelsespolitikken og social- og arbejdsmarkedspolitikken samt politisk enighed om, at alle de vigtigste aktører skal mobiliseres for sammen at arbejde mod det ny strategiske mål.

En vedvarende økonomisk vækst med lav inflation og sunde offentlige finanser er afgørende for øget beskæftigelse og social samhørighed. Skattekonvergens på europæisk plan er et vigtigt aspekt af gennemførelsen af det indre marked og spiller en nøglerolle ved at forhindre, at skatteindtægterne reduceres som følge af skadelig skattekonkurrence. En veltilrettelagt

målrettet social beskyttelse er væsentlig for at tilpasse økonomien til forandringerne og at tilvejebringe en effektiv og veluddannet arbejdsstyrke. Uddannelse og erhvervsuddannelse af høj kvalitet, som er tilgængelig for alle, styrker den sociale integration og konkurrenceevnen. En forøgelse af beskæftigelsesgraden understøtter bæredygtigheden i forbindelse med finansieringen af socialbeskyttelsessystemerne. Social samhørighed forhindrer og minimerer underforbrug af menneskelige ressourcer. Styringen af politikernes indbyrdes afhængighed skulle føre til et "policy mix", som sikrer en bæredygtig økonomisk og samfundsmæssig udvikling.

Hvis man skal have held til at tackle de teknologiske og samfundsmæssige forandringer, er det nødvendigt at modernisere og forbedre den europæiske samfundsmodel for at understøtte den økonomiske dynamik og arbejde hen mod reformer, som skaber beskæftigelse. Europas resultater i en internationaliseret økonomi afhænger af kvaliteten af de varer og tjenesteydelser, man producerer og leverer, og disses merværdi. En yderligere styrkelse af det indre marked og reform af markedet for varer, tjenesteydelser og kapital, som blev iværksat gennem Cardiff-processen, er af stor betydning i denne sammenhæng. Hvis man forbedrer arbejdets kvalitet, øges kvaliteten af resultaterne af arbejdet, og således styrkes de konkurrencemæssige forhold for virksomhederne i EU. EU skal fortsat kombinere gode sociale forhold med høj produktivitet og varer og tjenesteydelser af høj kvalitet. Flere og bedre job i en dynamisk og konkurrencedygtig økonomi styrker den sociale samhørighed. Det er vigtigt for opretholdelsen af et gunstigt makroøkonomisk miljø, at arbejdsmarkedets parter viser løntilbageholdenhed.

Den ny social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden bidrager til at udforme EU's strategi for bæredygtig udvikling, som skal vedtages på Det Europæiske Råds møde i Gøteborg i 2001. Analysen af den indbyrdes sammenhæng mellem økonomiske, beskæftigelsesmæssige, social- og arbejdsmarkedsmæssige og miljømæssige politikker er en del af det arbejde, der skal gennemføres i denne sammenhæng.

* * *

Hensigten med den ny social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden er ikke at harmonisere social- og arbejdsmarkedspolitikkerne. Hensigten er at arbejde hen mod et antal fælles europæiske mål og at øge koordineringen af social- og arbejdsmarkedspolitikkerne i forbindelse med det indre marked og den fælles valuta.

Der er ikke behov for yderligere økonomiske midler til gennemførelsen af dagsordenen, men snarere for at de offentlige udgifter omdirigeres med henblik på at øge effektiviteten og at investere i mennesker som vedtaget i Lissabon og Feira.

Den åbne koordineringsmetode¹, som blev defineret på mødet i Lissabon, involverer alle aktører og tilvejebringer instrumenter til overvågning og styring af politikkerne. Den ny social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden skal give nogle vigtige input til den årlige sammenfattende rapport, som man anmodede om på Det Europæiske Råds møde i Lissabon.

Dagsordenen dækker perioden indtil 2005. Adskillige af de aktioner, som beskrives i dagsordenen, dækker hele perioden. Man fokuserer dog hovedsageligt på de første tre år. For at man kan holde trit med forandringerne på det økonomiske og sociale område, skal dagsordenen

---

¹ Den åbne koordineringsmetode omfatter, at der fastlægges politiske retningslinjer, benchmarks, konkrete mål og et overvågningssystem med henblik på at evaluere udviklingen ved hjælp af vurderinger foretaget af peer-grupper.

være fleksibel i et passende omfang. Den underkastes en midtvejsevaluering i 2003. I forbindelse med evalueringen fastlægger man yderligere specifikke aktioner, som skal gennemføres i resten af den periode, hvor dagsordenen er gældende.

1.3 Forberedelse af fremtiden med udgangspunkt i erfaringerne fra tidligere

Det Europæiske Fællesskab har gennem mange år prioriteret det social- og arbejdsmarkedspolitiske område højt. Siden 1970'erne har man støttet medlemsstaternes politikker på området. I forbindelse med udarbejdelsen af traktaterne er forholdet mellem medlemsstaternes økonomiske politikker og social- og arbejdsmarkedspolitikker blevet ændret betragteligt.

I traktaterne har man også prioriteret subsidiaritetsprincippet, som på det social- og arbejdsmarkedspolitiske område både er baseret på samspil mellem på den ene side Fællesskabet og medlemsstaterne - herunder regionale og lokale myndigheder - samt på den anden side mellem arbejdsmarkedets parter og de offentlige myndigheder på alle plan.

De seneste social- og arbejdsmarkedspolitiske handlingsprogrammer i 1990'erne havde en dagsorden, hvorpå beskæftigelsen var et centralt emne.

Amsterdamtraktaten gav den europæiske social- og arbejdsmarkedspolitik fornyet kraft og indførte det nye afsnit om beskæftigelsen og protokollen om social- og arbejdsmarkedspolitikken. Man bestemte nye områder, hvor der skal sættes ind, samt hvilke redskaber der skal anvendes, og dette arbejde har bidraget til:

- At placere beskæftigelsen centralt på EU's dagsorden for den økonomiske politik og at gøre den til et spørgsmål af fælles interesse, hvilket åbnede for processen for åben koordinering af politikken vedrørende beskæftigelsen og arbejdsmarkedet. Den ny fællesskabspolitik har fået større og større betydning med den strategi, som blev lanceret på beskæftigelsestopmødet i Luxembourg, som drivkraft.
- At kræve, at medlemsstaterne og Kommissionen foretager en bedre koordinering af deres økonomiske politikker og beskæftigelsespolitikker med henblik på at sikre overensstemmelse og forbedre synergi.
- At gøre brug af afsnittet om social- og arbejdsmarkedspolitikken i traktaten ved at udvikle kollektive forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter.
- At iværksætte initiativer vedrørende nogle af traktatens nye aspekter som f.eks. social udstødelse og bekæmpelse af forskelsbehandling.
- At gøre ligestilling mellem mænd og kvinder i alle samfundslivets forhold til et af Fællesskabets mål.

Hvis det vedtages, vil Kommissionens bidrag til regeringskonferencen, og særlig forslaget om at udvide brugen af afstemninger med kvalificeret flertal, få betydning for social- og arbejdsmarkedspolitikken fremtidige udvikling. Charteret om grundlæggende rettigheder kan få lige så stor betydning for den fremtidige social- og arbejdsmarkedspolitik.

* * *

2. DE FREMTIDIGE UDFORDRINGER OG MULIGHEDER

Op til topmødet i Lissabon har Kommissionen forelagt en række dokumenter, som omfatter en dybdegående analyse af de økonomiske og social- og arbejdsmarkedspolitiske forhold i EU². Denne meddelelse tager udgangspunkt i analysen.

2.1 Beskæftigelsen

EU har gjort betragtelige fremskridt med hensyn til at styrke de økonomiske forudsætninger og fremme jobskabelsen. Arbejdsløsheden er dog stadig høj. På nuværende tidspunkt er ca. 9 % af den europæiske arbejdsstyrke uden arbejde. Den gennemsnitlige beskæftigelsesgrad var kun 62 % i 1999.

Beskæftigelsen er stadig forholdsvis lav inden for visse områder - f.eks. inden for serviceområdet. Kvinder samt visse andre grupper som f.eks. de ældre og handicappede er i for ringe grad repræsenteret på arbejdsmarkedet. Kommissionens bidrag til Det Europæiske Råds møde i Lissabon udpeger meget klart de vigtigste grunde til, at Europas beskæftigelsesgrad er lavere end USA's. Disse er:

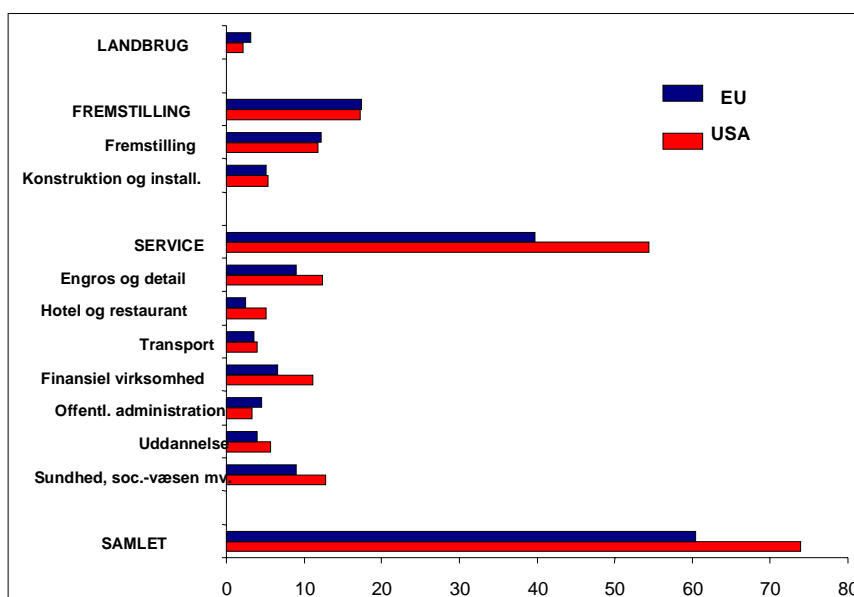
- En kløft med hensyn til servicesektoren - i EU er langt færre beskæftiget i servicesektoren end det er tilfældet i USA.

---

² Følgende dokumenter blev forelagt: "Det Europæiske Råds møde i Lissabon - En dagsorden for økonomisk og social fornyelse af EU" (Kommissionens vigtigste bidrag); "e-Europe - Et informationssamfund for alle" (KOM (1999) 687 endelig udg.); "Fællesskabspolitikker til støtte for beskæftigelsen" (KOM (2000) 78 endelig udg.); "Skabelse af et Europa med plads til alle" (KOM (2000) 79 endelig udg.); "Sociale udviklingstendenser: fremtidsudsigter og udfordringer" (KOM (2000) 82 endelig udg.); "Strategier for job i informationssamfundet" (KOM (2000) 48 endelig udg.) og "Økonomisk reform: rapport om Fællesskabets produkt- og kapitalmarkeder" (KOM (2000) 26 endelig udg.).

EU har et enormt beskæftigelsespotentiale i næsten alle servicesektorer

Beskæftigelsesstruktur fordelt på sektorer - EU-USA

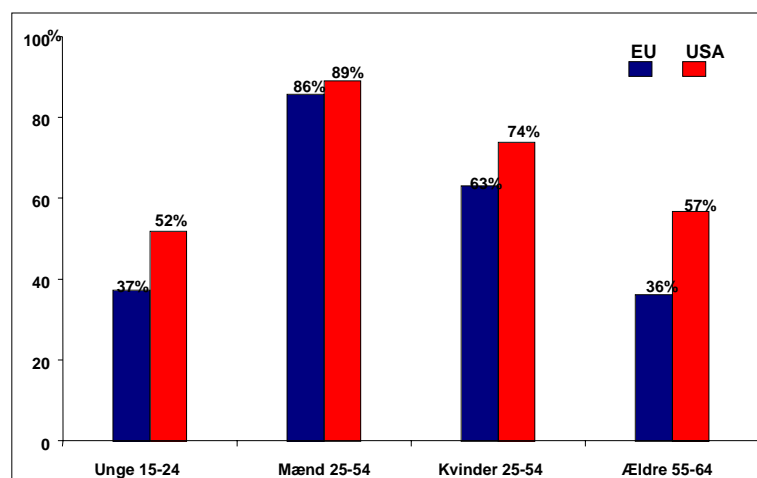
Kilde: Eurostat 1997

541

- En kløft med hensyn til kvinders beskæftigelse - kun halvdelen af kvinderne i EU er i arbejde sammenlignet med to tredjedele i USA.
- En alderskløft - beskæftigelsesgraden blandt de 55-65 årige er for lav.

EU har et betydeligt beskæftigelsespotentiale, særlig blandt kvinder i alle aldre. Der er også et stort potentiale blandt ældre mænd

Beskæftigelsen - EU-USA

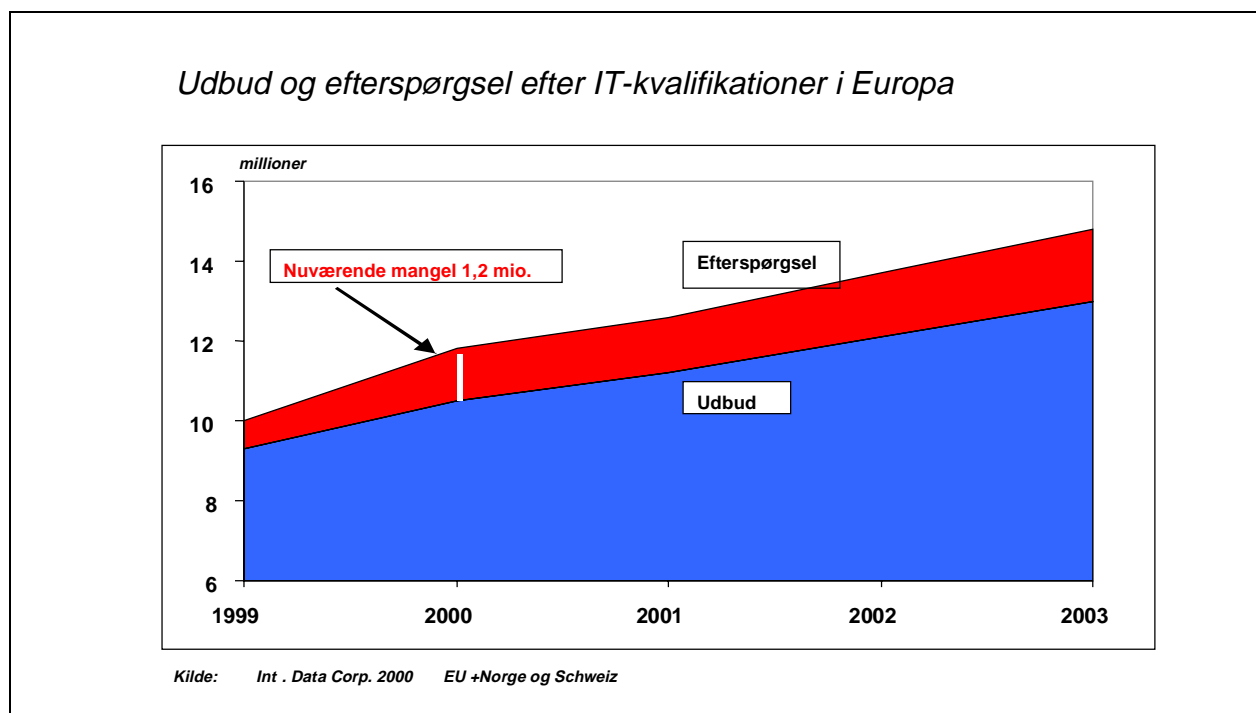

Kilde: Eurostat 1999

542

- En kvalifikationskløft – kvalifikationskravene i EU svarer ikke til det eksisterende udbud. Det er især mærkbart inden for IT i hele Europa.

IT-kvalifikationskløften i Europa øges

- Strukturel langtidsledighed - halvdelen af de ledige har været arbejdsløse i over et år.
- Klare regionale skævheder både i Europa generelt og i de enkelte medlemsstater. EU's arbejdsløshed er koncentreret i det østlige Tyskland, i Frankrig, Syditalien, Spanien og Grækenland. Den er størst i visse dårligt udviklede regioner, i perifere regioner og i områder med industriel tilbagegang.

Den europæiske beskæftigelsesstrategi har de sidste tre år vist sig at være et effektivt redskab til gennemførelse af strukturelle reformer på de nationale arbejdsmarkeder. En styrkelse af strategien er af grundlæggende betydning for at skabe flere og bedre job. Som det allerede ses i visse medlemsstater, er det, så snart beskæftigelsesgraden stiger, af afgørende betydning for vedvarende økonomisk udvikling og ikke-inflationær vækst, at der findes arbejdskraft, som lever op til de krav, som markedet stiller.

2.2 Den videnbaserede økonomi

Helt overordnet i forhold til disse udfordringer halter Europa bag efter USA med hensyn til at indføre nye teknologier, især Internet. Gennem initiativerne vedrørende e-Europa og det europæiske forskningsrum tilvejebringes dog nogle politikker, som kan bidrage til, at man haler ind på USA. Der er behov for, at alle relevante aktører, både offentlige og private, gennemfører passende foranstaltninger, således at det videnbaserede samfund og den videnbaserede økonomi kan bidrage til en bæredygtig økonomisk vækst, en stigning i beskæftigelsen og mere social samhørighed.

Det indebærer, at man til en rimelig pris og i nødvendigt omfang tilvejebringer adgang til informationssamfundets redskaber og uddannelse i brugen af IKT. Gør man ikke dette, kan det føre til, at de sociale og økonomiske uligheder i EU øges.

Udviklingen af menneskelige ressourcer, særlig ajourføring af kvalifikationer, er afgørende i den videnbaserede økonomi. Ydermere er lige adgang til samt kvaliteten af uddannelsen og erhvervsuddannelsen af største betydning for at give befolkningen reelle muligheder for at forberede sig på arbejdsforholdene, som ændres hurtigt, og de krav, som den videnbaserede økonomi stiller. Det kræver, at man gennemfører en overordnet strategi og samordner arbejdet på alle plan. Gennem e-Learninginitiativet mobiliseres alle relevante aktører, og der er behov for, at Europas systemer for uddannelse og erhvervsuddannelse tilpasses det videnbaserede samfund.

I betragtning af at den videnbaserede økonomi bliver meget dynamisk, er det af grundlæggende betydning at øge forståelsen af, hvordan den fungerer. Forskning i betingelserne for udviklingen af den videnbaserede økonomi understøtter de politiske tiltag.

2.3 De sociale og arbejdsmarkedsmæssige forhold

Selv om man må anerkende, at medlemsstaternes samfundssystemer spiller en vigtig rolle med hensyn til at skabe et sammenhængende samfund, står medlemsstaterne nu over for en række betydelige fælles udfordringer som f.eks. behovet for at tilpasse sig til arbejdsverdenen, som ændres, nye familiestrukturer, vedvarende ulighed mellem kønnene, demografiske ændringer, voksende indkomstforskelle samt de krav, den videnbaserede økonomi skaber. På langt sigt påvirker demografiske ændringer arbejdsmarkedets struktur og arbejdsstyrken kraftigt og lægger et stort pres på pensions- og sundhedssystemerne. Det nødvendiggør, at man overvejer, hvilken rolle immigration skal spille i en strategi for bekæmpelse af disse tendenser. Hvis man ikke tilpasser og moderniserer socialbeskyttelsessystemerne, øges risikoen for mere arbejdsløshed, fattigdom og social udstødelse.

Modernisering af socialbeskyttelsesordningerne er væsentligt for at understøtte overgangen til den videnbaserede økonomi og at håndtere de nye krav i samfundet. Selv om den sociale beskyttelse stadig ligger inden for medlemsstaternes kompetenceområde, giver samarbejde på europæisk plan mulighed for kollektive overvejelser vedrørende, hvordan man bedst håndterer de udfordringer, som er forbundet med at modernisere og forbedre de forskellige socialbeskyttelsesordninger.

En af de vigtigste udfordringer er nu at bevæge sig fra en dagsorden, som drejer sig om, hvordan man tackler social udstødelse, til en dagsorden, som fremmer social integration og indebærer, at mainstreaming heraf får central betydning i den politiske proces.

Arbejdsløshed er den vigtigste grund til fattigdom. Næsten to ud af tre arbejdsløse risikerer at blive udsat for fattigdom. Derfor er et arbejde den bedste beskyttelse mod social udstødelse. Beskæftigelse alene løser dog ikke alle problemer.

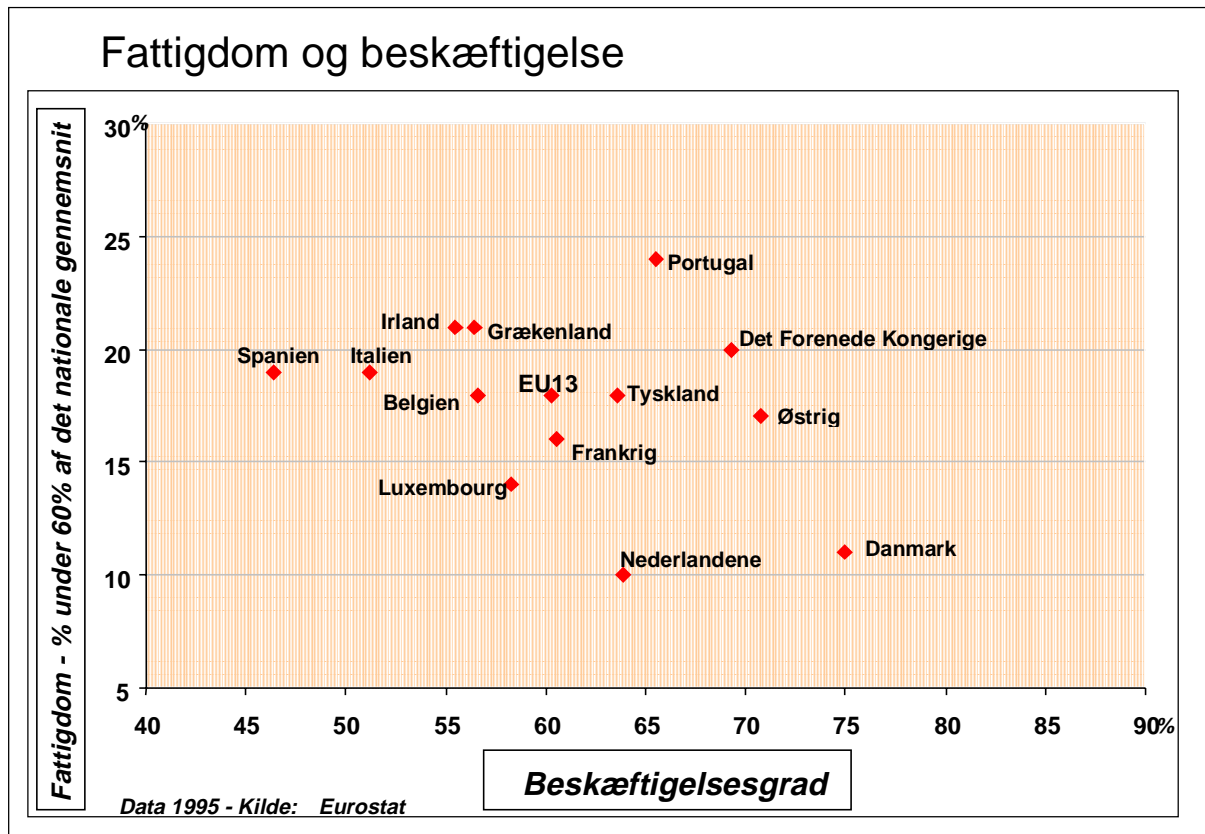
En sammenligning af beskæftigelsens omfang med fattigdommens omfang³ viser, at fattigdom er relativt hyppigt forekommende selv i visse medlemsstater med en høj beskæftigelsesgrad. En

---

³ Fattigdom defineres i denne illustration som 60 % af den justerede middelindkomst i en husholdning i det pågældende land (Eurostats definition). Forbedring af indikatorerne og statistikkerne er vigtigt for at sætte medlemsstaterne i stand til at reducere fattigdommen og udstødelsen.

forøgelse af beskæftigelsesgraden og en reducere af arbejdsløsheden vil reducere fattigdommen og den sociale udstødelse betragteligt især i de medlemsstater, som på nuværende tidspunkt har en lav beskæftigelsesgrad. I den forbindelse er det vigtigt at vende opmærksomheden mod de personer, som befinder sig i udkanten af arbejdsmarkedet ved at investere i mennesker med henblik på at øge deres beskæftigelsesevne og ved at mindske de barrierer, som hindrer adgangen til arbejdsmarkedet. Der er brug for mangesidede politikker, som ikke kun drejer sig om arbejdsmarkedsspørgsmål og som har til formål at øge den sociale integration og deltagelse, for at møde disse udfordringer.

Beskæftigelse alene løser ikke alle problemer

550

2.4 Udvidelsen af EU

Når de søger om optagelse i EU, arbejder ansøgerlandene på at udvikle deres økonomi, samfund og sociale system i samme retning som medlemsstaterne. Det er deres mål at højne levestandarden og de sociale og arbejdsmarkedsmæssige standarder og at forbedre de økonomiske og beskæftigelsesmæssige resultater på langt sigt. Når de forbereder sig på medlemskab af EU, er ansøgerlandene allerede i gang med at vedtage et omfattende antal love og regler, som skal sikre, at de overholder EU's regelværk på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område, når de tiltræder. Ansøgerlandene står ikke kun over for store udfordringer med hensyn til at ændre og tilpasse deres systemer, men skal også behandle mange af de problemer, som EU's nuværende medlemsstater er i færd med at tackle.

2.5 Internationalisering

Internationalisering og globalisering er vigtige sider af de ændrede finansielle, økonomiske og handelsmæssige betingelser, som Europa og Europas samfundssystemer står over for. At man hilser forandringer velkommen betyder ikke, at man giver afkald på sine mål på det social- og arbejdsmarkedspolitiske område. Det betyder nærmere, at det økonomiske behov for samfundsinvesteringer i form af veltilrettelagte social- og arbejdsmarkedspolitikker øges. Mere end nogen sinde afhænger Europas økonomiske resultater af befolkningens evne til at være produktiv og nyskabende. Investering i viden, evnen til på europæisk plan at skabe merværdi og at tiltrække ny økonomisk aktivitet samt håndtering af forandringer afhænger i høj grad af arbejdsstyrkens kvalifikationer og tilpasningsevne.

* * *

3. METODEN

3.1 Fremme af kvaliteten

Den ny social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden tager udgangspunkt i en række aktioner, som er tilrettelagt for at sikre, at man kan høste alle fordelene ved et dynamisk samspil mellem den økonomiske og den beskæftigelsesmæssige politik og social- og arbejdsmarkedspolitikken samt bidrage til dette samspil. Et af de vigtigste budskaber er, at vækst ikke er et mål i sig selv, men hovedsageligt et middel til at opnå en bedre levestandard for alle. Social- og arbejdsmarkedspolitikken understøtter den økonomiske politik, og beskæftigelsen er ikke kun af økonomisk men også af social værdi.

Det overordnede fokus er på at fremme kvaliteten som drivkraft for en gunstig økonomisk udvikling, flere og bedre job og et samfund, som ikke udelukker nogen, stærke partnerskab, dialog og deltagelse på alle plan, adgang til gode tjenesteydelser og pleje, social beskyttelse, som er tilpasset en økonomi og et samfund, som ændres. Hvis begrebet kvalitet - som allerede er velkendt i forretningsverdenen - udvides til at omfatte hele økonomien og samfundet, gør man det muligt at forbedre det indbyrdes forhold mellem økonomiske politikker og social- og arbejdsmarkedspolitikkerne.

En sådan tilgangsvinkel betyder, at man arbejder på at opnå konkurrenceevne, fuld beskæftigelse og kvalitet i arbejdet, kvalitet i arbejdsrelationerne samt kvalitet i social- og arbejdsmarkedspolitikken.

- **Fuld beskæftigelse** betyder, at man skal skaffe flere job. **Kvalitet i arbejdet** betyder, at man skal skaffe bedre job og omfatter, at man på en mere velafbalanceret måde kombinerer arbejdslivet med privatlivet. Det er til fordel for den enkelte, økonomien og samfundet. Det kræver bedre beskæftigelsespolitikker, en rimelig løn og tilrettelæggelse af arbejdet på en måde, som er tilpasset både virksomhederne og den enkeltes behov. Det tager udgangspunkt i gode kvalifikationer, rimelige arbejdsnormer og en rimelig grad af sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og omfatter, at der tilvejebringes erhvervsmæssig og geografisk mobilitet.
- **Kvalitet i social- og arbejdsmarkedspolitikken** betyder, at der skal findes et højt niveau for den sociale beskyttelse, gode sociale tjenesteydelser for alle i Europa, reelle muligheder for alle samt garanti for, at de fundamentale og sociale rettigheder overholdes. Der er behov for gode beskæftigelsespolitikker og social- og arbejdsmarkedspolitikker for at understøtte

produktiviteten og muliggøre tilpasning til forandringerne. De vil også spille en afgørende rolle for den fuldstændige overgang til den videnbaserede økonomi.

- **Kvalitet i arbejdsrelationerne** afhænger af evnen til at opnå enighed om både diagnosen, og hvordan man skal fremme planerne vedrørende tilpasning og modernisering. Det betyder også, at man med held skal kunne møde de udfordringer, som industrielle ændringer og omstrukturering af virksomhederne byder.

3.2 Aktører

Dagsordenen baseres på en ny form for samfundsforvaltning. Det betyder, at man giver alle interesseparter og aktører en klar og aktiv rolle, som gør dem i stand til at deltage i forvaltningen af de med den ny dagsorden forbundne politikker. Alle aktører, de europæiske institutioner, medlemsstaterne, aktører på regionalt og lokalt plan, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og virksomhederne spiller en vigtig rolle.

Kommissionen anvender sin initiativret til at fremsætte de nødvendige forslag⁴. Den fungerer ydermere som katalysator og støtter medlemsstaternes og andre aktørers politikker. Den overvåger og kontrollerer også gennemførelsen af dagsordenen. **Ministerrådet** og **Europa-Parlamentet** skal leve op til deres lovgivningsmæssige ansvar. I medlemsstaterne skal **de nationale regeringer** samt **de regionale og lokale myndigheder** gennemføre deres egne politikker med henblik på at gennemføre dagsordenen. **Arbejdsmarkedets parter på alle plan** skal i fuldt omfang udfylde deres rolle, særlig med hensyn til at forhandle aftaler og at modernisere og tilpasse de aftalemæssige rammer samt at bidrage til en sund makroøkonomisk politik. **NGO'erne** bliver i stort omfang inddraget i udviklingen af vidtspændende politikker og lige muligheder for alle.

Alle aktører skal rettidigt deltage i den dynamiske og interaktive proces, som er nødvendig for at gennemføre dagsordenen.

3.3 Midler

For at opnå disse mål er der behov for at anvende en passende kombination af de eksisterende midler. Midlerne omfatter hovedsageligt følgende:

- **Den åbne koordineringsmetode**, som er inspireret af den beskæftigelsesfremmende proces, som blev indledt på Luxembourg-topmødet og udviklet på Det Europæiske Råds møder i Lissabon og Feira.
- **Lovgivning**. I det omfang, det er nødvendigt, skal der udvikles standarder, eller bestående standarder skal tilpasses, med henblik på at sikre overholdelsen af de grundlæggende sociale rettigheder og at kunne reagere på nye udfordringer. Standarderne kan fastlægges på grundlag af aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på europæisk plan.
- **Den sociale dialog**, som er det mest effektive middel til at modernisere de aftalemæssige forhold, tilpasse arbejdets tilrettelæggelse og udvikle en tilstrækkelig balance mellem fleksibilitet og sikkerhed.

---

⁴ Se bilag 1 vedrørende Kommissionens nye forslag og bilag 2 vedrørende forslag, der endnu ikke er blevet vedtaget.

- **Strukturfondene** og særligt **Den Europæiske Socialfond** understøtter som Fællesskabets vigtigste finansielle instrument politikken.
- Kommissionen foreslår, hvor det er relevant, **programmer**, som understøtter udviklingen af politiske initiativer.
- Brugen af **mainstreaming** som redskab bliver styrket og yderligere udviklet.
- **Politisk analyse og forskning** understøtter gennemførelsen af den social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden. Det skal føre til regelmæssige rapporter om beskæftigelsen, ligestilling mellem kønnene, sociale forhold og forholdene på arbejdsmarkedet.

De europæiske agenturer, som er aktive på det social- og arbejdsmarkedspolitiske område, skal spille en vigtig rolle i denne sammenhæng. Det gælder særligt Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene (Dublin), Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur (Bilbao), Det Europæiske Observatorium for Racisme og Fremmedhad (Wien), Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse - CEDEFOP (Thessaloniki) og Den Europæiske Uddannelsesfond (Torino).

4. MÅLSÆTNINGER OG AKTIVITETER

En vellykket gennemførelse af dagsordenen i løbet af de næste år skal tage udgangspunkt i, at man vedtager konkrete målsætninger og mål, som skal opnås ved hjælp af alle relevante instrumenter og ved at involvere alle aktører på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område. Den vil spille en grundlæggende rolle ved at kombinere økonomiske politikker, beskæftigelsespolitikker og social- og arbejdsmarkedspolitikker på en måde, som maksimerer den økonomiske dynamik, væksten i beskæftigelsen og den sociale samhørighed. Dette indebærer, at man sikrer den bedste synergi og overensstemmelse med andre politikområder som f.eks. den økonomiske politik, erhvervspolitikken, regionalpolitikken, forskningen, uddannelsespolitikkerne, informationssamfundet og forberedelserne til udvidelsen.

Ikke alle de foreslåede aktiviteter er nye, og de, som er en fortsættelse af nuværende aktiviteter er blevet omstruktureret i overensstemmelse med de politiske retningslinjer, som blev udstukket i Lissabon. De, som Kommissionen allerede har foreslået, skal vedtages og gennemføres.

4.1 FULD BESKÆFTIGELSE OG KVALITET I ARBEJDET

4.1.1 *Mod flere og bedre job*

4.1.1.1 Målsætning

At udnytte Europas beskæftigelsespotentiale fuldt ud ved at arbejde hen mod at øge beskæftigelsesgraden til 70 % i 2010 så vidt muligt og at øge antallet af kvinder i arbejde til mere end 60 % i 2010 under hensyntagen til medlemsstaternes forskellige udgangspunkt.

Fremme af beskæftigelsen, iværksætterkulturen og høj kvalitet i arbejdet er et centralt punkt i strategien. Arbejdsmarkedets struktur - særlig kønsopdelingen samt beskæftigelsen af

lavtuddannede personer og lavtlønsarbejde - skal tages op. Adgangen til arbejdsmarkedet skal forbedres for alle socialgrupper.

Således er målet ikke kun at skaffe flere job, men også at udvikle job af høj kvalitet, særligt inden for den videnbaserede økonomi. En yderligere udvidelse og styrkelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi er af stor betydning for at udnytte dette potentiale - f.eks. ved at gøre følgende:

- At arbejde hen mod at forbedre befolkningens beskæftigelsesevne og at mindske kvalifikationskløften, særligt ved at udvikle livslang uddannelse, "e-learning" samt videnskabelig og teknologisk uddannelse.
- At fremme iværksætterkulturen og jobskabelsen, hvilket kan gøres ved at skabe et miljø, som er gunstigt for at starte og udvikle nyskabende virksomheder, særligt SMV.
- At etablere rammebetingelserne og at fjerne alle bestående barrierer for udviklingen af servicesektoren med henblik på at muliggøre jobskabelse i servicesektoren - herunder erhvervsdrivende foreninger.
- At prioritere lige muligheder højere, at udvikle en omfattende tilgangsvinkel til arbejdsstyrkens og virksomhedernes evne til at tilpasse sig nye måder at tilrettelægge arbejdet på samt at styrke alle aktørers bidrag, herunder også arbejdsmarkedets parter.
- At arbejde hen mod økonomisk reform af produktservice- og kapitalmarkedet og at styrke koordineringen med og bidraget til en stabilitetsorienteret strategi for den makroøkonomiske politik med henblik på at fokusere mere på de med beskæftigelsen forbundne sider af væksten.
- At udvikle og forbedre uddannelsessystemerne således, at der kan gennemføres en strategi for "livslang uddannelse for alle".

I forbindelse med beskæftigelsesstrategien er der behov for aktiviteter på alle plan - på fællesskabsplan samt på nationalt, regionalt og lokalt plan.

4.1.1.2 Aktiviteter

- Fortsat styrkelse af Luxembourg-processen med årlige forslag til et udkast til en fælles rapport om beskæftigelsen, til retningslinjer og henstillinger vedrørende beskæftigelsespolitikken (styrkelse og videreudvikling af relevante emner, herunder i passende omfang kvantificerede mål), integration af konklusionerne fra Lissabon i retningslinjerne for beskæftigelsen i 2001 samt evaluering og vurdering af strategiens betydning i 2002.   - Forslag til en afgørelse om Fællesskabets tilskyndelsesforanstaltninger på beskæftigelsesområdet (traktatens artikel 129).   - Styrkelse af emnet livslang uddannelse i retningslinjerne for beskæftigelsen.   - Fortsat udvikling af evalueringen af arbejdsmarkedspolitikkerne på grundlag af metoden for evaluering foretaget af peer-grupper og udveksling af god praksis.   - Yderligere udvikling af en række fælles kvantitative og kvalitative indikatorer.

- Udvikling af en systematisk og regelmæssig vurdering af hvordan, der tages hensyn til målsætningen vedrørende et højt beskæftigelsesniveau i formuleringen og gennemførelsen af fællesskabspolitikkerne og -aktiviteterne (traktatens artikel 127).
- Styrkelse af Den Europæiske Socialfonds rolle som det vigtigste instrument til fremme af udviklingen af menneskelige ressourcer i forbindelse med gennemførelsen af beskæftigelsesstrategien. Vurdering af betydningen af støtten under strukturfondene, særligt under Den Europæiske Socialfond, for beskæftigelsespolitikkerne og social- og arbejdsmarkedspolitikkerne. Særlig opmærksomhed på de nyskabelser og den gode praksis, som er blevet udviklet i forbindelse med fællesskabsinitiativerne EQUAL, Interreg III, Leader+ og Urban
- Støtte til beskæftigelsesstrategiens lokale og regionale dimension.
- Sikring af ensartethed og større synergi mellem den økonomiske politik, strukturpolitikken og beskæftigelsespolitikken, særligt i forbindelse med udarbejdelsen og gennemførelsen af retningslinjerne for beskæftigelsen og de overordnede retningslinjer for den økonomiske politik.
- Arbejdsmarkedets parter skal opfordres til:
  - At bidrage til og samarbejde om beskæftigelsesstrategien på en mere systematisk måde.
  - At udvikle dialogen og forhandlingerne på alle relevante plan med henblik på at fremme beskæftigelsen, herunder særligt livslang uddannelse.
  - På europæisk plan at iværksætte udviklingen af fælles målsætninger, som skal fungere som reference for arbejdsmarkedets parters aktiviteter på nationalt plan, på grundlag af retningslinjerne for beskæftigelsen.

4.1.2 Forberedelse på og håndtering af ændringerne samt tilpasning til de nye arbejdsvilkår

4.1.2.1 Målsætning

At udvikle en positiv og proaktiv tilgangsvinkel til ændringerne ved at fremme, at både virksomhederne og de ansatte har adgang til tilstrækkelige oplysninger, at behandle de beskæftigelsesmæssige og sociale konsekvenser af økonomisk integration og markedsintegration (fusioner, virksomhedsopkøb osv.) samt ved tilpasse arbejdsbetingelserne og de aftalemæssige forhold til den ny økonomi med henblik på at fremme fornyelsen af balancen mellem fleksibilitet og sikkerhed.

I den forbindelse er der behov for, at arbejdsmarkedets parter på alle plan iværksætter effektive initiativer (ansvar på europæisk og nationalt plan samt på sektor- og virksomhedsplan), at man udvikler en ansvarsfordeling mellem virksomhederne og de ansatte vedrørende arbejdsstyrkens beskæftigelsessevne, erhvervsmæssig og geografisk mobilitet, modernisering og forbedring af arbejdsrelationerne og måden, hvorpå arbejdsmarkedets parter arbejder, samt at man udvikler tilstrækkelige oplysninger og høringsprocedurer og skaber redskaber til forebyggelse af og mægling i konflikter. De offentlige myndigheder skal sørge for den nødvendige støtte til og betingelserne for at fremme denne tilpasning.

Et af de vigtigste emner i denne forbindelse er at forbedre arbejdsmiljøet og at sikre, at man, hvor det er relevant, tilpasser lovgivningen og ledsageforanstaltningerne inden for området på baggrund af ny viden eller tekniske fremskridt.

4.1.2.2 Aktiviteter

- Styrkelse af dimensionen vedrørende tilpasningsevne i beskæftigelsesstrategien.
- Iværksættelse af høringer af arbejdsmarkedets parter vedrørende modernisering og forbedring af arbejdsrelationerne på baggrund af traktatens artikel 138
- Opfølgning på forhandlingerne vedrørende midlertidigt arbejde.
- Høring af arbejdsmarkedets parter vedrørende behovet for på europæisk plan at udarbejde frivillige mæglings-, voldgifts- og forligsmekanismer til løsning af konflikter.
- Færdiggørelse og kodificering af fællesskabslovgivningen vedrørende arbejdstid.
- Vedtagelse af de forslag til retsakter, som endnu ikke er færdigbehandlet, særligt forslag vedrørende statut for Det Europæiske Selskab og information og høring af de ansatte.
- Kodificering og forenkling af sundheds- og sikkerhedslovgivningen.
- Tilpasning og forbedring af den eksisterende lovgivning under hensyntagen til Fællesskabets retspraksis og den ændrede arbejdsverden (f.eks. konkurs, sundhed og sikkerhed).
- Fremme af udveksling og udbredelse af god praksis (via Det Europæiske Netværk for Arbejdsorganisation)
- Iværksættelse af en kommunikations- og handlingsplan vedrørende lønmodtagernes andel i virksomhedernes overskud og resultater.
- Støtte til initiativer vedrørende virksomhedernes sociale ansvarlighed og håndtering af ændringer gennem udarbejdelsen af en meddelelse.
- Behandling af de sociale aspekter af den offentlige udbudsprocedure gennem udarbejdelsen af en meddelelse.
- Opfordring af arbejdsmarkedets parter til:
  - At fortsætte med at anvende forhandlinger og kollektive aftaler i forbindelse med alle spørgsmål vedrørende arbejdets tilrettelæggelse og nye typer job, hvor det er relevant.
  - At påbegynde drøftelser, som kan føre til forhandlinger vedrørende ansvarsfordelingen mellem virksomhederne og de ansatte i forbindelse med arbejdsstyrkens beskæftigelsessevne og tilpasningsevne, særligt i forbindelse med den erhvervsmæssige mobilitet.
- At anmode Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkårene (Dublin) til at etablere en passende oplysningsmekanisme vedrørende ændringer, som også kan fungere som et forum for udveksling af oplysninger.

- At udvikle Fællesskabets arbejdsmiljøstrategi yderligere gennem udarbejdelsen af en meddelelse.

4.1.3 Udnyttelse af den videnbaserede økonomis muligheder

4.1.3.1 Målsætning

At fremskynde udviklingen af den videnbaserede økonomi yderligere for at skabe flere job i Europa.

Det omfatter at forfølge målsætningerne vedrørende det videnbaserede samfund inden for rammerne af den europæiske beskæftigelsesstrategi, at sikre livslang uddannelse samt at man slår bro over kvalifikationskløften og kløften mellem kønnene, at man fremmer nye måder at tilrettelægge arbejdet på i den nye økonomi og at man beskæftiger handicappede.

4.1.3.2 Aktiviteter

- Udvikling af aspekterne vedrørende det videnbaserede samfund i beskæftigelsesstrategien yderligere.
- Fremme af tættere samarbejde på europæisk plan mellem forskningsinstitutionerne, videntrenerne, universiteter og skoler, styrkelse af de europæiske borgeres videnskabskultur samt øget tiltrækning til de videnskabelige og teknologiske erhverv.
- Udvikling af aspektet vedrørende de menneskelige ressourcer i handlingsplaner for e-Europa yderligere.
- Fremme af kvinders beskæftigelsesevne inden for og adgang til IKT-job samt andre videnskabelige og teknologiske job, særligt ved at øge kvinders deltagelse i relevante uddannelsesforløb.
- Overvågning af gennemførelsen af den ny programmeringsperiode for Den Europæiske Socialfond med særlig vægt på investeringer og erhvervsuddannelse inden for informationsteknologiområdet.
- Fremme af udpegningen og udbredelsen af god praksis i tæt samarbejde med den højtstående gruppe vedrørende informationssamfundets beskæftigelsesmæssige og sociale og arbejdsmarkedsmæssige dimension.
- Opfordring af arbejdsmarkedets parter til at lade deres drøftelser dreje sig om livslang uddannelse og nye måder at tilrettelægge arbejdet på, som hænger sammen med brugen af informationsteknologi.

4.1.4 Fremme af mobiliteten

4.1.4.1 Målsætning

At sikre den praktiske gennemførelse af arbejdstagernes fri bevægelighed ved at fjerne hindringerne for geografisk mobilitet. At fortsætte med at overvåge anvendelsen af Fællesskabets regler vedrørende arbejdstagernes fri bevægelighed, at undersøge behovet for specifikke foranstaltninger på områder, som er af central betydning for den

videnbaserede økonomi samt at udvikle støttemekanismer, herunder brug af ny teknologi, som kan lette mobiliteten.

Det betyder, at man skal behandle de praktiske og lovgivningsmæssige problemer, som arbejdstagere, der udøver deres ret til fri bevægelighed, møder, samt at man fjerner hindringer inden for socialsikring, særligt supplerende pensioner og for samarbejde mellem medlemsstaterne og regionerne, herunder arbejdsformidlingerne og de sociale sikringsinstitutioner.

Det er vigtigt, at man arbejder på en indbyrdes tilnærmelse af de nationale lovgivninger om betingelserne for tredjelandsstatsborgeres indrejse og ophold på grundlag af en fælles vurdering af de demografiske ændringer, forholdene på arbejdsmarkedet samt forholdene i oprindelseslandene.

4.1.4.2 Aktiviteter

- Vedtagelse af eksisterende forslag om forenkling og udvidelse af forordning nr. 1408/71 om vandrende arbejdstageres sociale sikring til at omfatte tredjelandsstatsborgere og forordning nr. 1628/68 om arbejdskraftens fri bevægelighed.
- Oprettelse af et pensionsforum, som skal behandle spørgsmål vedrørende pensioner og mobilitet med alle relevante aktører, gennem udarbejdelsen af en meddelelse.
- Forslag til et instrument, som muliggør overførsel af supplerende pensioner, efter drøftelser i forummet.
- Forbedring af samarbejdet mellem alle de parter, som er involveret i at løse de lovgivningsmæssige og praktiske problemer, som arbejdstagerne møder, når de udøver deres ret til fri bevægelighed.
- Behandling af de resterende problemer vedrørende fri bevægelighed i den offentlige sektor gennem udarbejdelsen af en meddelelse.
- Gennemgang af reglerne for EURES (det europæiske arbejdsformidlingsnetværk).
- Gennemførelse af specifikke foranstaltninger med henblik på at fjerne forhindringer for forskere, studerende, lærlinge, lærere og underviseres mobilitet.

4.2 KVALITET I SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSPOLITIKKEN

4.2.1 Modernisering og forbedring af den sociale beskyttelse

4.2.1.1 Målsætning

At modernisere og forbedre den sociale beskyttelse som reaktion på overgangen til den videnbaserede økonomi samt forandringer i den sociale struktur og familiestrukturerne og at bygge videre på den sociale beskyttelse som produktiv faktor.

I praksis betyder det, at man tilpasser socialbeskyttelsesordningerne således, at arbejde kan betale sig og give en sikker indkomst, at pensionerne er sikre og pensionssystemerne bæredygtige, og at man fremmer den sociale integration og sikrer et sundhedsvæsen af høj kvalitet, som er bæredygtigt.

Det er væsentligt, at man styrker samarbejdet mellem medlemsstaterne og involverer alle relevante aktører (arbejdsmarkedets parter, NGO'er, socialbeskyttelsesinstitutioner). Det vil hjælpe medlemsstaterne, når de skal møde de udfordringer, som de alle står over for på dette område.

4.2.1.2 Aktiviteter

- Oprettelse af Det Europæiske Udvalg for Socialbeskyttelse
- Bidrag til overvejelserne vedrørende socialbeskyttelsens fremtid på mellemlangt og langt sigt med særlig fokus på pensionerne gennem udarbejdelsen af en meddelelse.
- Støtte via tilvejebringelse af input til arbejdet i Det Europæiske Udvalg for Socialbeskyttelse med henblik på at udvikle målsætninger og indikatorer samt at udveksle erfaringer og god praksis, herunder vedrørende socialbeskyttelsens kønsdimension.
- Forelæggelse af en årsrapport om socialbeskyttelsen på grundlag af de målsætninger, som er blevet defineret på europæisk plan med henblik på udarbejdelsen af Kommissionens og Rådets fælles årsrapport om den sociale beskyttelse.
- Oprettelse af et tæt samarbejde mellem Fællesskabets institutioner, arbejdsmarkedets parter og socialbeskyttelsesinstitutionerne med henblik på at udarbejde en moderniseringsdagsorden.
- Opfordring af arbejdsmarkedets parter til at udvikle og drøfte deres bidrag til moderniseringen og forbedringen af den sociale beskyttelse.

4.2.2 Fremme af den sociale integration

4.2.2.1 Målsætning

At forebygge og udrydde fattigdom og udstødelse samt at fremme bestræbelserne på, at alle integreres og deltager i det økonomiske og sociale liv.

Det kræver, at man anvender en integreret og omfattende tilgangsvinkel, som trækker på alle relevante politikker og omfatter et kønsperspektiv. Almen uddannelse og erhvervsuddannelse spiller en særlig vigtig rolle her ved at give de grundlæggende kvalifikationer.

For at bekæmpe social udstødelse er der også behov for stærke partnerskaber på alle plan, mellem offentlige myndigheder, arbejdsmarkedets parter, NGO'er og andre interesserede parter.

Den åbne koordineringsmetode på dette område, som man traf afgørelse om på Det Europæiske Råds møde i Lissabon, støtter en integreret indsats i medlemsstaterne i sammenhæng med de nationale handlingsplaner til fremme af den sociale integration. Man vil i den forbindelse udvikle passende indikatorer, mål og "benchmarkingmekanismer" til overvågning af, hvordan disse politikker og planer udvikler sig, og hvor vellykkede de er både med hensyn til mainstreaming og integration af specifikke grupper, herunder handicappede.

4.2.2.2 Aktiviteter

- Bekæmpelse af social udstødelse ved at vedtage det foreslåede specifikke handlingsprogram.

- Vedtagelse af målsætninger og mål, udvikling af indikatorer, forbedring af statistikkerne og udvikling af undersøgelser på alle relevante områder for at støtte den åbne koordineringsmetode.
- Iværksættelse af høringer af alle relevante aktører vedrørende de bedste metoder til fremme af integration af mennesker, som er udelukket fra arbejdsmarkedet, på grundlag af traktatens artikel 137, stk. 2.
- Udvikling af bidrag i form af nye politikker, herunder inden for uddannelsesområdet, til støtte for medlemsstaternes arbejde.
- Evaluering af betydningen af Den Europæiske Socialfond, herunder fællesskabsinitiativet Equal, for fremme af social integration.
- Fremme af flere og bedre jobmuligheder for sårbare grupper, herunder handicappede, etniske grupper og nye indvandrere gennem forslag om en styrkelse af retningslinjerne for beskæftigelsen.
- Udarbejdelse af en årsrapport om politiske initiativer vedrørende social integration.

4.2.3 Fremme af ligestilling mellem kønnene

4.2.3.1 Målsætning

At fremme kvinders fulde deltagelse i det økonomiske, videnskabelige, sociale, politiske og samfundsmæssige liv som et af demokratiets nøgleelementer. Det er ikke kun et spørgsmål om rettigheder, men også et element, som er af stor betydning for at fremme den sociale og økonomiske udvikling.

På europæisk plan har man gennem lang tid forpligtet sig til at arbejde for ligestilling mellem kønnene og dette arbejde skal udvides til at omfatte mainstreaming af kønsperspektivet i alle relevante politikker. Et af de vigtigste problemer, der skal behandles, er vold mod kvinder.

4.2.3.2 Aktiviteter

- Gennemførelse af Fællesskabets rammestrategi for ligestilling mellem kønnene, særligt gennem vedtagelse og gennemførelse af det foreslåede specifikke program vedrørende ligestilling mellem kønnene og yderligere styrkelse af ligestilling ved fuldt ud at anvende traktaten (forslag til et direktiv om ligebehandling på andre områder end beskæftigelse og erhverv på grundlag af artikel 13).
- Vedtagelse af den foreslåede ændring af direktivet om ligestilling fra 1976.
- Tæt overvågning af gennemførelsen af samt styrkelse af beskæftigelsesstrategiens fjerde søjle.
- Udvikling, overvågning og evaluering af ligestilling mellem kønnene i den offentlige administration på alle planer.
- Udvikling, overvågning og evaluering af ligestilling mellem kønnene inden for videnskab og teknologi på alle planer.

- Opfordring af arbejdsmarkedets parter til at styrke deres dialog om især:
  - Lige løn
  - Forskelle mellem kønnene på arbejdsmarkedet
  - Forening af familie- og arbejdslivet

4.2.4 Styrkelse af de grundlæggende rettigheder og bekæmpelse af diskrimination

4.2.4.1 Målsætning

At sikre udviklingen af og respekten for de grundlæggende sociale rettigheder som et nøgleelement i et retfærdigt samfund samt i respekten for den menneskelige værdighed. At beskytte personlige oplysninger om den enkelte medarbejder i ansættelsesforholdet.

Det omfatter, at der gennemføres en yderligere underbygning og styrkelse af rettighederne i forhold til de eksisterende instrumenter i tæt samarbejde med civilsamfundet.

På grundlag af vedtagelsen af direktivet om lige behandling uanset race og etnisk oprindelse vil vedtagelsen af charteret om grundlæggende rettigheder og af de to resterende forslag om bekæmpelse af forskelsbehandling på grundlag af traktatens artikel 13 i år 2000 give fornyet kraft på dette område og gøre kampen mod racisme mere synlig.

Lige behandling skal også gælde personer fra tredjelande, som lovligt opholder sig i EU, særligt fastboende, med henblik på at styrke deres integration i værtslandet.

4.2.4.2 Aktiviteter

- Vedtagelse af det foreslåede direktiv om forbud mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.
- Vedtagelse og implementering af det foreslåede handlingsprogram vedrørende bekæmpelse af forskelsbehandling.
- Fremme af oplysningskampagner for bekæmpelse af racisme og fremmedhad.
- Rapportering om arbejdet i Det Europæiske Observatorium for Racisme og Fremmedhad.
- Overvågning af gennemførelsen af meddelelsen "På vej mod et Europa uden barrierer for handicappede" samt udarbejdelse af en rapport om gennemførelsen.
- Forslag om et europæisk år for handicappede i 2003.
- Tilrettelæggelse af en europæisk handicapdag.
- Iværksættelse af høringer af arbejdsmarkedets parter vedrørende databeskyttelse på grundlag af traktatens artikel 138.
- Opfordring til arbejdsmarkedets parter til at bidrage yderligere til at udrydde forskelsbehandling på arbejdspladsen.

***

Med den ny form for beslutningsstruktur er det nødvendigt, at alle nøgleaktører er direkte involveret, særligt NGO'erne og græsrodsorganisationerne, for at sikre borgernes fulde deltagelse i socialpolitikken. Det er i særdeleshed tilfældet i forbindelse med fremme af kvaliteten i social- og arbejdsmarkedspolitikken, som den defineres i denne dagsorden, hvor NGO'ernes specifikke rolle skal anerkendes fuldt ud. Deltagelsen og sammensætningen af organisationerne i civilsamfundet er derfor meget relevant.

- Kommissionen tilrettelægger en regelmæssig dialog med de sociale NGO'er om politiske spørgsmål (integrering, bekæmpelse af forskelsbehandling, grundlæggende rettigheder, ligestilling mellem kønnene og socialbeskyttelse).
- NGO'erne opfordres til at samarbejde med arbejdsmarkedets parter om at udvikle partnerskabsinitiativer vedrørende spørgsmål af fælles interesse som f.eks. integrering, grundlæggende rettigheder eller ligestilling mellem kønnene.

4.3 FREMME AF KVALITETEN I ARBEJDSMARKEDSRELATIONERNE

4.3.1 Målsætning

At sørge for at den sociale dialog på alle plan bidrager til at møde de udfordringer, som bestemmes. At fremme konkurrenceevnen og solidariteten samt balancen mellem fleksibilitet og sikkerhed.

Udviklingen af den sociale dialog på europæisk plan, som en specifik komponent i traktaten, er et af de vigtigste redskaber til at modernisere og videreudvikle den europæiske samfundsmodel samt den makroøkonomiske strategi. Den skal nøje samordnes med udviklingen i de enkelte medlemsstater.

4.3.2 Aktiviteter

- Høring af arbejdsmarkedets parter på europæisk plan med henblik på at bestemme områder af fælles interesse, herunder de områder som giver de bedste muligheder for kollektive forhandlinger.
- Tæt overvågning og konstant ajourføring af undersøgelsen af arbejdsmarkedets parters repræsentativitet på europæisk plan.
- Nedsættelse af en tænketank vedrørende arbejdsmarkedsforholdenes fremtid.
- Fremme af den gensidige påvirkning mellem den sociale dialog på europæisk og nationalt plan ved hjælp af nationale rundbordssamtaler om spørgsmål af fælles interesse (arbejdets tilrettelæggelse, arbejdet i fremtiden, nye former for arbejde).
- Gennemgang af funktionen af den sociale dialogs strukturer (såvel tværsektorielt som sektorielt) med arbejdsmarkedets parter og om nødvendigt forslag til ændringer.
- Opfordring af arbejdsmarkedets parter til at udvikle deres egne initiativer på deres ansvarsområder med henblik på tilpasning til forandringer.
- Gennemførelse af strategien for livslang uddannelse.

4.4 FORBEREDELSE AF EU'S UDVIDELSE

4.4.1 Målsætning

At bidrage til forberedelsen af EU's udvidelse under forhold præget af en afbalanceret økonomisk og social udvikling.

4.4.2 Aktiviteter

- Videreførelse af overvågningen af ansøgerlandenes gennemførelse af EU's regelværk på det sociale og beskæftigelsesmæssige område.
- Fortsat udvikling af gennemgangen af beskæftigelsespolitikken (hvilket skal føre til fælles vurderinger) sammen med ansøgerlandene.
- Støtte af processen vedrørende styrkelse af den sociale dialog og arbejdsmarkedsorganisationerne i ansøgerlandene.
- Bidrag til yderligere udvikling af de relevante NGO'er i ansøgerlandene.
- Fremme af samarbejdet mellem organisationerne i civilsamfundet i EU og i ansøgerlandene.
- Bestemmelse af fælles spørgsmål og behov samt forberedelse af fælles analyser på området for socialbeskyttelse.
- Mainstreaming af ligestilling mellem kønnene i førtiltrædelsesstrategien.
- Sikring af ansøgerlandenes vellykkede deltagelse i Fællesskabets handlingsprogrammer på det sociale og arbejdsmarkedspolitiske område som en del af førtiltrædelsesstrategien.

4.5 FREMME AF INTERNATIONALT SAMARBEJDE

4.5.1 Målsætning

At muliggøre udvekslingen af erfaring og god praksis med især internationale organisationer (ILO, OECD, Europarådet).

Et af de vigtigste mål er at styrke globaliseringens beskæftigelsesmæssige og sociale dimension gennem overholdelse af grundlæggende arbejdsnormer og fremme af en integreret økonomisk og social- og arbejdsmarkedspolitisk dagsorden i en global økonomi.

Kommissionen udvikler også yderligere det bilaterale samarbejde vedrørende sociale spørgsmål inden for rammerne af bilaterale aftaler.

4.5.2 Aktiviteter

- Yderligere udvikling af Fællesskabets samarbejde med internationale organisationer inden for beskæftigelse, uddannelse, socialbeskyttelse og grundlæggende sociale rettigheder.
- Støtte af debatten om overholdelse af grundlæggende arbejdsnormer gennem en dialog, som involverer de internationale organisationer, herunder ILO og WTO.

- Opfordring af medlemsstaterne til at ratificere ILO's konvention om børnearbejde.
- Tilrettelæggelse af en konference om den sociale dimension af EU's eksterne forbindelser.

5. OPFØLGNING OG OVERVÅGNING

5.1 Man udvikler en systematisk overvågning og kontrol af regelværket på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område og indfører nye værktøjer.

- Man nedsætter en højtstående gruppe bestående af embedsmænd fra medlemsstaterne med henblik på at samarbejde med Kommissionen om at implementere og revidere Fællesskabets lovgivning samt lette gennemførelsen (arbejdsbetingelser, lige behandling af kvinder og mænd, bekæmpelse af forskelsbehandling).
- Man etablerer et netværk af nationale tilsynsførende, som skal overvåge gennemførelsen af Fællesskabets lovgivning på grundlag af de eksisterende strukturer på sundheds- og sikkerhedsområdet.

5.2 Midtvejsevalueringen af dagsordenen i 2003 sætter også fokus på denne tilgangsvinkel. Man tilrettelægger i begyndelsen af 2003 et politisk forum med deltagelse af alle berørte parter som forberedelse af revideringen.

5.3 Forbedring af statistikkerne vedrørende beskæftigelse og sociale og arbejdsmarkedsmæssige forhold er af stor betydning for en tættere overvågning af den politiske udvikling. I den sammenhæng samarbejder Kommissionen med medlemsstaterne og andre vigtige aktører med henblik på at bestemme passende integrerede indikatorer og benchmarks. En løbende evaluering muliggør en regelmæssig overvågning og ajourføring af dagsordenen.

6. KONKLUSION

Den ny social- og arbejdsmarkedspolitiske dagsorden er den strategiske tilgangsvinkel til at modernisere den europæiske samfundsmodel og omsætte de politiske forpligtelser, man indgik på topmødet i Lissabon, til konkrete foranstaltninger. I den forbindelse bygger man videre på de fremskridt, der er gjort inden for beskæftigelsesområdet og det social- og arbejdsmarkedspolitiske område gennem de seneste sociale og arbejdsmarkedsmæssige handlingsprogrammer, og fremmer gennemførelsen af Amsterdam-traktaten.

Med moderniseringen af den europæiske samfundsmodel forsøger man at sikre, at den gensidige styrkelse den økonomiske politik og social- og arbejdsmarkedspolitikken maksimeres effektivt i et miljø præget af forandringer. I den forstand spiller den ny dagsorden en afgørende rolle for både den økonomiske og den sociale og arbejdsmarkedsmæssige reform som en del af en positiv strategi, hvori man kombinerer dynamik, innovation og konkurrenceevne med flere og bedre job samt social samhørighed. Den bekræfter over for ansøgerlandene, at den tilgangsvinkel til udvidelsen af EU, som de har valgt og som er præget af kvalitet, er gavnlig for både deres økonomi og sociale forhold.

I den nye dagsorden beskriver man konkrete aktiviteter og forslag fra Kommissionens side samt nogle politiske rammer, hvor alle involverede kan få indflydelse og mobilisere de

fællesskabsredskaber og -instrumenter, som er nødvendige, for at man sammen kan opnå fremskridt samtidig med, at man respekterer de forskellige systemer og politikker i EU.

SPECIFIKKE FORSLAG FRA KOMMISSIONEN**(2000-2005)****Mod flere og bedre job**

- Årlig fremlæggelse af beskæftigelsespakken
- Forslag til en afgørelse om Fællesskabets tilskyndelsesforanstaltninger på beskæftigelsesområdet (traktatens artikel 129) (2000)
- Arbejdsmarkedets parter opfordres til i år 2000 at:
  - Bidrage til og samarbejde mere systematisk om beskæftigelsesstrategien.
  - Udvikle dialogen og forhandlingerne på alle relevante plan, særlig vedrørende livslang uddannelse, med henblik på at fremme beskæftigelsen.
  - Iværksætte, på europæisk plan, udviklingen af fælles målsætninger på grundlag af retningslinjerne for beskæftigelsen, som skal tjene som reference for arbejdsmarkedets parters aktiviteter på nationalt plan.
- Støtte af den lokale og regionale dimension af beskæftigelsesstrategien (meddelelser om den lokale udvikling i 2000 og 2001).
- Gennemførelse af en dybdegående gennemgang og vurdering af Luxembourg-processens betydning (2002).

Forberedelse på og håndtering af ændringerne samt tilpasning til de nye arbejdsvilkår

- Udarbejdelse af en meddelelse om de sociale aspekter af den offentlige udbudsprocedure (2000).
- Iværksættelse af høringer af arbejdsmarkedets parter vedrørende modernisering og forbedring af arbejdsrelationerne på grundlag af artikel 138 (2000).
- Opfølgning på forhandlingerne vedrørende midlertidigt arbejde (2001).
- Udarbejdelse af en meddelelse og tilrettelæggelse af en konference om virksomhedernes samfundsansvar (triple bottom-line approach - et system hvorunder virksomhederne ud over de økonomiske resultater i deres regnskab kan angive de samfundsmæssige og miljømæssige konsekvenser af deres arbejde på frivillig plan) (2001).
- Høring af arbejdsmarkedets parter om behovet for på europæisk plan at etablere frivillige mæglings-, voldgifts- og forligsmekanismer til løsning af konflikter.
- Udarbejdelse af en meddelelse og en handlingsplan vedrørende lønmodtagernes andel i virksomhedernes overskud og resultater (2001).

- Færdiggørelse og kodificering af fællesskabslovgivningen vedrørende arbejdstid (2002).
- Kodificering og simplificering af arbejdsmiljølovgivningen (2002).
- Vedtagelse af en meddelelse om Fællesskabets arbejdsmiljøstrategi (2002).

Udnyttelse af den videnbaserede økonomis muligheder

- Opfordring af arbejdsmarkedets parter til at lade deres drøftelser dreje sig om livslang uddannelse og nye måder at tilrettelægge arbejdet på, som hænger sammen med brugen af informationsteknologi (2000).

Fremme af mobiliteten

- Vedtagelse af Kommissionens beslutning om oprettelse af et pensionsforum, som skal behandle spørgsmål vedrørende supplerende pensioner og mobilitet med alle relevante aktører (2000).
- Forslag til et instrument, som muliggør overførsel af pensioner, efter drøftelser i forummet (2002).
- Udarbejdelse af en meddelelse om de tilbageværende problemer vedrørende fri bevægelighed i den offentlige sektor (2002).
- Gennemgang af reglerne for EURES (2002).
- Gennemførelse af specifikke foranstaltninger for at fjerne forhindringer for forskere, studerende, lærlinge, lærere og underviseres mobilitet.

Modernisering og forbedring af den sociale beskyttelse

- Udarbejdelse af en meddelelse vedrørende socialbeskyttelsens fremtid på mellemlangt og langt sigt med særlig fokus på pensionerne (2000).

Fremme af integrationen i samfunds- og arbejdslivet

- Høring af alle relevante aktører vedrørende integration af mennesker, som er udelukket fra arbejdsmarkedet, på grundlag af traktatens artikel 137, stk. 2.
- Evaluering af betydningen af Den Europæiske Socialfond, herunder fællesskabsinitiativet Equal, for fremme af integration i samfunds- og arbejdslivet (2003).

Fremme af ligestilling mellem kønnene

- Yderligere styrkelse af ligestilling ved fuldt ud at anvende traktaten (forslag til et direktiv om ligebehandling på andre områder end beskæftigelse og erhverv på grundlag af artikel 13) (2002).

Styrkelse af de grundlæggende rettigheder og bekæmpelse af diskrimination

- Udarbejdelse af en rapport om arbejdet i Det Europæiske Observatorium for Racisme og Fremmedhad (2001).
- Overvågning af gennemførelsen af meddelelsen "På vej mod et Europa uden barrierer for handicappede" samt udarbejdelse af en rapport i 2003 om gennemførelsen.
- Forslag til et europæisk år for handicappede i 2003 (2001).
- Iværksættelse af høringer af arbejdsmarkedets parter vedrørende databeskyttelse på grundlag af traktatens artikel 138 (2001).

Fremme af kvaliteten i arbejdsmarkedsrelationerne

- Nedsættelse af en tænketank vedrørende arbejdsmarkedsforholdenes fremtid (2000).
- Høring af arbejdsmarkedets parter på europæisk plan med henblik på at bestemme områder af fælles interesse, herunder de områder som giver de bedste muligheder for kollektive forhandlinger (2001).
- Tilrettelæggelse af en konference med arbejdsmarkedets parter om, hvordan den sociale dialogs strukturer fungerer (såvel tværsektorielt som sektorielt) og om nødvendigt forslag til ændringer (2002: tilrettelæggelse af en konference for arbejdsmarkedets parter i denne forbindelse).

Forberedelse af EU's udvidelse

- Videreførelse og intensivering af overvågningen af ansøgerlandenes gennemførelse af EU's regelværk på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område.
- Fortsat udvikling af gennemgangen af beskæftigelsespolitikken (hvilket skal føre til fælles vurderinger) sammen med ansøgerlandene (2000-2001).
- Sikring af ansøgerlandenes vellykkede deltagelse i Fællesskabets handlingsprogrammer på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område som en del af førtiltrædelsesstrategien (2000-2001).

Fremme af internationalt samarbejde

- Forslag til en henstilling vedrørende ratificering af ILO's konvention om børnearbejde (2001).
- Tilrettelæggelse af en konference om den sociale og arbejdsmarkedsmæssige dimension af EU's eksterne forbindelser (2001).

FORSLAG, DER ENDNU IKKE ER VEDTAGET:

- Ændringer til Rådets forordning (EØF) nr.1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet vedrørende:
  - udvidelse heraf til at omfatte tredjelandsstatsborgere – KOM(97) 561 endelig udg. (EFT C 6 af 10.1.1998, s. 15)
  - forskellige ændringer – KOM(2000) 186 endelig udg. af 28.4.2000
  - førtidig alderspension – KOM(95) 735 endelig udg. (EFT C 62 af 1.3.1996, s. 14)
  - arbejdsløshed – KOM(95) 734 endelig udg. (EFT C 68 af 6.3.1996, s. 11), ændret ved KOM(97) 158 endelig udg. (EFT C 161 af 28.5.1997, p.5)
  - koordineringen af de sociale sikringsordninger – KOM(1998) 779 endelig udg. (EFT C 38 af 12.2.1999, s. 10)
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet - KOM(1998) 394 endelig udg. af 22.7.1998 (EFT C 344 af 12.11.1998, s. 9)
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 68/360/EØF om afskaffelse af restriktioner om rejse og ophold inden for Fællesskabet for medlemsstaternes arbejdstagere og deres familiemedlemmer – KOM(1998) 394 endelig udg. af 22.7.1998 (EFT C 344 af 12.11.1998, s. 12)
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om nedsættelse af et rådgivende udvalg for EF-arbejdstageres frie bevægelighed og sociale sikring og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 og (EØF) nr. 1408/71 – KOM(1998) 394 endelig udg. af 22.7.1998 (EFT C 344 af 12.11.1998, s. 16)
- Forslag til Rådets forordning om anvendelse af associeringsrådet EØF-Tyrkiets afgørelse nr. 3/80 – KOM(83) 13 endelig udg. (EFT C 110 af 25.4.1983, s. 1)
- Forslag til Rådets afgørelse om nedsættelse af et udvalg for social beskyttelse – KOM(2000) 134 endelig udg.
- Forslag til Rådets direktiv om indførelse af en generel ramme for information og høring af arbejdstagerne i Det Europæiske Fællesskab – KOM(1998) 612 endelig udg. (EFT C 2 af 5.1.1999, s. 3)
- Forslag til Rådets direktiv om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes udsættelse for risici på grund af fysiske agenser – KOM(92) 560 endelig udg. (EFT C 77 af 18.3.93, s. 12)

- Forslag til Rådets direktiv om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med transportaktiviteter og arbejdssteder i transportmidler - KOM(92) 234 endelig udg., (EFT C 25 af 28.1.1993, s. 17), ændret ved KOM(93) 421 endelig udg. (EFT C 294 af 30.10.1993, s. 4)
- Forslag til Rådets direktiv om minimumsforskrifter til forbedring af mobilitet og sikker transport for bevægelsehæmmede arbejdstagere til og fra arbejde – KOM(90) 588 endelig udg. (EFT C 68 af 16.3.1991, s. 7), ændret ved KOM(91) 539 endelig udg. (EFT C 15 af 21.1.1992, s. 18)
- Forslag til Rådets direktiv om anden ændring af direktiv 89/655/EØF om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af arbejdsudstyr under arbejdet (Andet særdirektiv i henhold til artikel 16 i direktiv 89/391/EØF) – KOM(1998) 678 endelig udg. (EFT C 247 af 31.8.1999, s. 23)
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om et fællesskabshandlingsprogram til fremme af medlemsstaternes samarbejde om bekæmpelse af social udstødelse – KOM (2000) 368 endelig udg. af 16.6.2000
- Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 76/207/EØF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse, forfremmelse og arbejdsvilkår (Kalanke) – KOM(96) 93 endelig udg. (EFT C 179 af 22.6.1996, s. 8)
- Forslag til Rådets direktiv om supplerung af gennemførelsen af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de lovbestemte og erhvervstilknyttede sociale sikringsordninger – KOM(87) 494 endelig udg. (EFT C 309 af 19.11.1987, s. 10)
- Forslag til Rådets direktiv om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv – KOM(1999) 565 endelig udg. af 25.11.99
- Forslag til Rådets afgørelse om Fællesskabets handlingsprogram for bekæmpelse af forskelsbehandling – KOM(1999) 567 endelig udg. af 25.11.1999
- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 76/207/EØF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder for så vidt angår adgang til beskæftigelse, erhvervsuddannelse, forfremmelse samt arbejdsvilkår – KOM(2000) 334 endelig udg. af 7.6.2000
- Rådets beslutning om støtteprogrammet til Fællesskabets rammeprogram for ligestilling mellem mænd og kvinder (2001 -2005) – KOM(2000) 335 endelig udg. af 7.6.2000
- Forslag til Rådets afgørelse om udskiftning af medlemmer til Udvalget for Den Europæiske Socialfond – KOM(2000) 187 endelig udg. af 31.3.2000
- Forslag til Rådets direktiv vedrørende den europæiske aftale om tilrettelæggelse af arbejdstiden for arbejdstagere i civil luftfart uden fast arbejdssted, som er indgået af Sammenslutningen af Europæiske Luftfartsselskaber (AEA), European Transport Workers' Federation (ETF), European Cockpit Association (ECA), Den Europæiske

Organisation for Regionale Luftfartsselskaber (ERA) og Den Internationale
Charterflysammenslutning (IACA) - KOM/2000/0382 endelig udg. af 23.6.2000